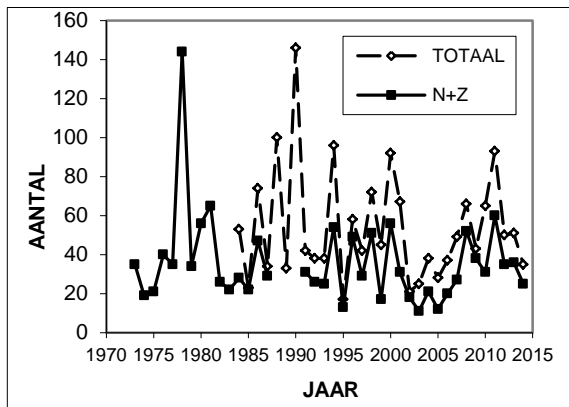

Het voorkomen van de tapuit in de westelijke Eempolders

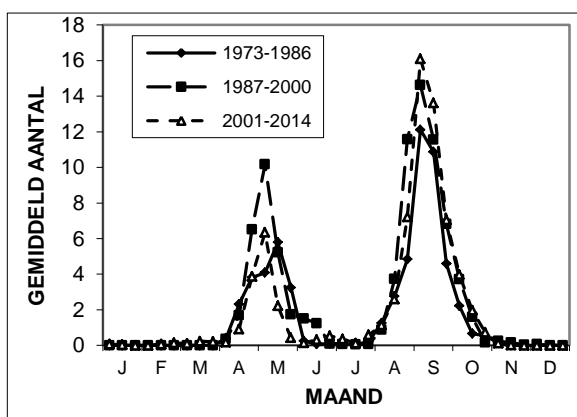
De tapuit is in de Eempolders het duidelijkste voorbeeld van een doortrekker. Uiteraard zijn er veel soorten die op de trek voorkomen maar het gaat daarbij bijna altijd om soorten die niet alleen als doortrekker maar ook als wintergast of zomergast (en dan meestal als broedvogel) voorkomen. De tapuit echter zien we bijna alleen in april-mei en in augustus-oktober. De Eempolders zijn niet geschikt als broedgebied en de winter wordt doorgebracht in Afrika. Het aantal broedvogels in Nederland is klein en gaat nog steeds achteruit.

Figuur 1. Totaal aantal getelde tapuities per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippellijn de totale aantallen.

In figuur 1 zien we het aantal waargenomen tapuities per jaar. Er zijn grote verschillen tussen de jaren maar in grote lijnen lijkt er niets te veranderen. Het aantal trekkende vogels is sterk afhankelijk van het weer. De tapuit is vooral een nachttrekker en de vogels die wij zien zijn waarschijnlijk de nacht ervoor neergestreken. Als een teldag valt na een goede treknacht zullen we veel tapuities zien, in het omgekeerde geval zijn het er weinig. Dat verklaart dat er regelmatig bij een telling opvallend grote aantallen gezien worden. Het hoogste aantal bij één telling is 84 tapuities in 1989. Dat is extreem, maar met name in het najaar zijn aantallen boven de twintig niet ongebruikelijk.

De presentie varieert tussen 15% en 40%, maar ook hier valt er geen trend te ontdekken.

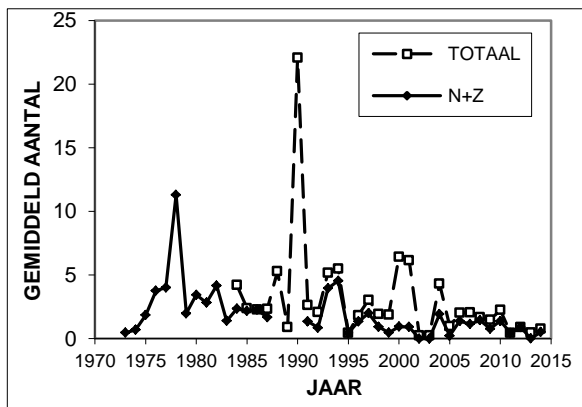

Figuur 2. Gemiddeld aantal tapuities per decade voor drie periodes van dertien jaar.

De verdeling over het jaar (figuur 2) vertoont keurig twee pieken. De piek in het voorjaar is wat lager dan die in het najaar. Op zich is dat niet opmerkelijk. Op de trek staan vogels bloot aan vele gevaren en er komen er daardoor veel minder terug dan er vertrokken zijn.

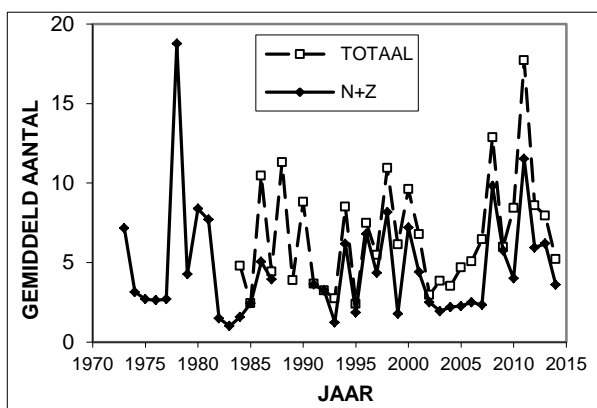
Landelijke gegevens suggereren echter dat de totale aantallen in het voorjaar en najaar

ongeveer gelijk zijn. Dat kan als de tapuit op de heenweg een wat andere route volgt dan op de terugweg. In de Eempolders is deze landelijke trend kennelijk niet terug te vinden.

Figuur 3. Gemiddeld aantal getelde tapuitten in het voorjaar (april-mei) per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippellijn de totale aantallen.

Als we kijken naar het gemiddelde aantal tapuitten per telling in het voorjaar (figuur 3) dan zien we grote verschillen, maar er lijkt toch een dalende trend te bestaan. Deze trend blijkt niet significant te zijn (wat betekent dat de waarden zo sterk schommelen dat die trend ook door toeval veroorzaakt zou kunnen zijn) maar met name de laatste jaren zijn de aantallen toch wel erg laag.

Figuur 4. Gemiddeld aantal getelde tapuitten in het najaar (augustus-oktober) per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippellijn de totale aantallen.

Als we kijken naar de aantallen in het najaar zien we een heel ander beeld. Er zijn weer grote variaties met een suggestie van een soort golfbeweging met een periode van ruim tien jaar. De aantallen hebben de neiging om toe te nemen, maar ook deze trend is niet significant.

Alles bij elkaar lijkt de tapuit zich als doortrekker in de Eempolders met name in het najaar goed te handhaven. De sterke afname van de Nederlandse broedpopulatie zien we hier niet terug. We moeten daarom aannemen dat wij te maken hebben met vogels uit noordelijke streken waar de tapuit niet afgenomen is.

Referenties

- Bijlsma, R.G., Hustings, F. & Camphuysen, C.J., 2001. Algemene en schaarse Vogels van Nederland. (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht
 Lensink, R, 2002, Tapuit, *Oenanthe oenanthe*, p. 313 in LWVT/SOVON 2002. Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Schuyt & Co., Haarlem